

KATHOLIEKE CHARISMATISCHE VERNIEUWING: EEN STROOM VAN GENADE VOOR HEEL DE KERK

Raniero Cantalamessa, ofm cap - Vaticaan, 8 juni, 2019

Nederlandse vertaling, zoals gepubliceerd in een serie artikelen in het tijdschrift Bouwen aan de Nieuwe Aarde in 2020

Inhoud

Deel 1 t/m 5: **Vernieuwing**
Waaruit bestaat het nieuwe leven in de Geest?
Een stroom van genade voor heel de Kerk.

Deel 6 e.v.: **Charismatische**
De herontdekking van charisma's door het
Tweede Vaticaans concilie (1962 - 1965)

Bij de instelling van CHARIS als nieuwe internationale dienstverlening voor charismatische vernieuwing in de Katholieke Kerk is pater Raniero Cantalamessa aangesteld als 'kerkelijk assistent' om CHARIS leerstellig en spiritueel te begeleiden en trouw te houden aan het leergezag van de Kerk. Wat leert hij ons?*

Deel 1 WAT BETEKENT DEZE VERNIEUWING VOOR HEEL DE KERK?

Ik begin met de overtuiging die we allemaal delen en die vaak herhaald is door Paus Franciscus, dat de Katholieke Charismatische Vernieuwing (KCV) "een stroom van genade is voor de hele Kerk." Als de KCV een stroom van genade is voor de hele Kerk, dan zijn we het aan onszelf en aan de Kerk verplicht om uit te leggen waaruit deze stroom van genade bestaat en waarom die bedoeld is voor de hele Kerk en noodzakelijk is voor de hele Kerk.

Wat we te bieden hebben

Kortom, we moeten uitleggen wie we zijn en wat we te bieden hebben – of beter gezegd, wat God aanbiedt – aan de Kerk door deze stroom van genade. Tot nu toe hebben we niet duidelijk gezegd wat de charismatische vernieuwing is en we konden dat ook niet. Het is immers noodzakelijk om een manier van leven te ervaren voordat je het kunt definiëren.

In het verleden was dit ook steeds het geval als er nieuwe vormen van christelijk leven ontstonden. Het is jammer als bewegingen en religieuze ordes beginnen met vele regels en een gedetailleerde constitutie, die van bovenaf opgelegd worden als een protocol om te volgen.

Als leven zich ontwikkelt, verwerft het bepaalde kenmerken en maakt het haar eigen regels, zoals een rivier die al voortstromend haar eigen loop bepaalt.

Er is verwarring over de identiteit

We moeten toegeven dat we de Kerk tot nu toe verschillende ideeën en indrukken van de charismatische vernieuwing hebben gegeven, die elkaar soms tegenspreken. Een snelle navraag bij mensen die erbuiten staan is voldoende om ons bewust te worden van de huidige verwarring over de identiteit van de charismatische vernieuwing. Voor sommige mensen is het een beweging van 'enthousiastelingen', niet anders dan 'enthousiaste en verlichte' bewegingen in het verleden, Alleluia-mensen, die met geheven handen bidden of zingen in een onverstaanbare taal, in het kort: een emotioneel, oppervlakkig fenomeen. Ik zeg dit als iemand die weet waarover hij spreekt, want een tijd lang behoorde ik tot hen die zo denken.

Wel de vruchten, niet de boom

Voor sommige mensen is het een beweging die samenvalt met mensen die aan gebedsgenezing doen en aan exorcismes; voor anderen is het een protestantse en pinkster-"infiltratie" in de Katholieke Kerk. Op z'n best wordt de charismatische vernieuwing gezien als een beweging waarvan aan de leden veel dingen in de parochie kunnen worden toevertrouwd, maar waar je maar beter niet te diep in betrokken kunt raken. Zoals iemand ooit zei: mensen houden van de vruchten van de vernieuwing, maar niet van de boom.

Het moment is gekomen

Nu, na vijftig jaar te hebben bestaan, na vijftig jaar ervaring en bij gelegenheid van de instelling van de nieuwe dienstverlenende organisatie CHARIS, is het moment gekomen

om te proberen deze beweging opnieuw te duiden en om haar te definiëren. Ook al kan geen enkele definitie definitief zijn, omdat haar weg nog lang niet ten einde is.

De ware betekenis

Ik geloof dat het wezen van deze stroom van genade door de voorzienigheid in haar naam ligt besloten, ‘charismatische vernieuwing’, op voorwaarde dat men de ware betekenis van deze twee woorden begrijpt. Ik stel voor het eerste deel van mijn toespraak te wijden aan het zelfstandig naamwoord “vernieuwing” en het tweede gedeelte aan het bijvoeglijke naamwoord “charismatische”.

*Artikel 17 van de statuten. Zie 0440 op www.stucom.nl.

Dit is deel 1 van zijn lezing bij de start van CHARIS op 8 juni 2019 in Rome.

Deel 2

RELATIE TUSSEN ‘VERNIEUWING’ EN ‘CHARISMATISCH’

Het is noodzakelijk om vooraf een paar opmerkingen te maken, zodat we de relatie tussen het zelfstandig naamwoord “vernieuwing” en het bijvoeglijke naamwoord “charismatische” begrijpen en zien waar ze voor staan.

Geest werkt op twee manieren

In de Bijbel zien we duidelijk dat de Geest van God op twee manieren werkt. Er is een eerste manier die charismatisch wordt genoemd. Die vindt plaats als de Geest van God op enkele mensen neerkomt in een specifieke setting en hun gaven geeft en het vermogen om de taak die God van hen verwacht op een bovenmenselijke manier uit te voeren (zoals in Exodus 31,3; Rechters 14,6; 1 Samuel 10,6 en Jesaja 61,1). Het kenmerk van deze manier van werken van de Geest van God is dat wat wordt gegeven aan de persoon niet voor hemzelf bedoeld is – zodat hij of zij God meer welgevallig zou zijn –, maar omwille van de gemeenschap, als dienstwerk. Sommige mensen die deze gaven ontvingen in het Oude Testament, leidden uiteindelijk levens die in het geheel niet beantwoordden aan Gods wil.

Heilig en heiligmakend

Pas later, eigenlijk pas na de ballingschap, begint de Bijbel te spreken over een andere

manier van werken van de Geest van God. Deze manier wordt later de heiligmakende werking van de Geest genoemd (zie 2 Tessalonicenzen 2,13). De Geest wordt voor de eerste keer als ‘heilig’ gedefinieerd in Psalm 51: “Neem uw heilige Geest niet van mij weg” (51,11).

Het duidelijkste getuigenis is de profetie in Ezechiël 36,26-27: “Ik zal u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in u uitstorten; Ik zal het stenen hart uit uw lichaam verwijderen en een hart van vlees geven. Mijn geest zal Ik in u uitstorten en Ik zal ervoor zorgen dat ge mijn wetten nakomt en mijn voorschriften nauwkeurig onderhoudt.” Het vernieuwende van deze manier van werken van de Geest is dat het over hen komt en bij hen blijft, terwijl het hen van binnen verandert en hun een nieuw hart geeft en een nieuw vermogen om de wet te onderhouden.

Tweeledige manier van werken

Later zal de theologie de eerste manier van het werken van de Geest *gratia gratis data*, noemen. Dat betekent een gratis gave. En de tweede manier wordt *gratia gratum faciens* genoemd: genade die jou meer welgevallig maakt aan God.

Deze tweeledige manier van werken van de Geest wordt bij de overgang van het Oude naar het Nieuwe Testament nog duidelijker.

We hoeven alleen maar het twaalfde hoofdstuk van de eerste brief aan de Korintiërs te lezen, die alle soorten charisma’s behandelt. Als je dan verder gaat naar het volgende hoofdstuk, hoofdstuk 13, dan spreekt dat van een unieke gave, voor iedereen dezelfde en voor iedereen noodzakelijk, namelijk de liefde. De liefde is Gods liefde, in ons hart uitgestort door de Heilige Geest (Romeinen 5,5). De liefde, die door de heilige Thomas van Aquino gedefinieerd is als “datgene waarmee God ons liefheeft en wat ons in staat stelt om Hem lief te hebben en onze broeders.”*

Zijn en doen

De relatie tussen de heiligmakende werking van de Geest en zijn charismatische werking is volgens Paulus vergelijkbaar met de relatie tussen eenheid en verscheidenheid in de Kerk. De heiligmakende werking richt zich op het *zijn* van de Christen. De charisma’s richten zich op het *doen*, omdat ze ten dienste staan van anderen (zie 1 Korintiërs 12,7; 1 Petrus

4,10). De eerste bewerkstelligt de *eenheid* van de Kerk, terwijl de tweede werking de *verscheidenheid* van haar functies mogelijk maakt.

Het wezen van een christen

We kunnen hierbij Efeziërs 4,4-13 lezen. Daar legt de apostel eerst uit wat het wezen van een christen is en van de eenheid van alle gelovigen: één lichaam, één Geest, één Heer, één geloof. Hij vervolgt zijn betoog: “Aan ieder van ons afzonderlijk is de genade verleend naar de maat van Christus’ gave” (4,7): apostelen, evangelisten, leraren, etc. De apostel benadrukt niet alleen de twee manieren waarop de Geest werkt, maar bevestigt de absolute prioriteit van de heiligmakende werking boven de charismatische. Het doen volgt uit het zijn (*agere sequitur esse*), niet andersom. Paulus behandelt dan de meeste charisma’s – tongentaal, de gave van profetie, allerlei geheimen begrijpen, alles aan de armen geven – en besluit dat zonder de liefde een charisma waardeloos is voor degene die haar uitoefent, zelfs al komt het ten goede aan de mensen die het ontvangen.

Pater Raniero Cantalamessa

*Zie Thomas van Aquino, commentaar op Brief aan de Romeinen, 5, 1, nr. 392.

Deel 3

WAAROM HET WOORD VERNIEUWING?

Over een van de belangrijkste zaken die de charismatische vernieuwing kan bijdragen – en deels al heeft bijgedragen – aan het leven van de Kerk.

Het is waar dat een charisma niet gegeven wordt vanwege of met het oog op iemands heiligheid, maar het is ook waar dat een charisma niet gezond blijft en zelfs kan corrumperen en uiteindelijk kwaad kan veroorzaken, als deze niet geworteld is in persoonlijke heiligheid. Opnieuw benadrukken dat de heiligmakende werking van de Geest meer prioriteit heeft dan zijn charismatische werking is de specifieke bijdrage die de Katholieke Charismatische Vernieuwing kan verlenen aan de Evangelische en

Pinksterbeweging, die zelf de zogenaamde ‘Heiligingsbeweging’ in hun wortels hadden.

Alles wat ik gezegd heb over de vernieuwende en heiligmakende werking van de Geest ligt besloten in het woord ‘vernieuwing’. Waarom precies dit woord? Het idee van nieuwheid hangt van begin tot einde samen met de openbaring van de heiligmakende werking van de Geest. Ezechiël had eerder gesproken over een ‘nieuwe geest’. Johannes spreekt over ‘geboren worden uit water en de Geest’ (Johannes 3,5). Maar vooral Sint-Paulus is degene die in deze ‘nieuwheid’ datgene herkent wat het hele ‘nieuwe verbond’ (2 Korintiërs 3,6) kenmerkt. Hij definieert de gelovige als ‘een nieuwe mens’ (Efeziërs 2,15; 4,24) en de doop als *het bad van wedergeboorte en vernieuwing door de heilige Geest* (Titus 3,5).

Eerst een gave, dan pas een plicht

Direct wil ik duidelijk maken dat dit nieuwe leven het leven is dat door Christus wordt gebracht. Hij is degene die, door te verrijzen uit de dood, ons de mogelijkheid heeft gegeven om, dankzij onze doop, *een nieuw leven te leiden* (zie Romeinen 6,4). Het is dus eerst een gave en dan pas een plicht, eerst iets dat is gedaan, voordat het iets is dat gedaan moet worden. Op dit punt hebben we een Copernicaanse omwenteling nodig in het denken van gelovige katholieken (geen revolutie in de officiële leer van de Kerk!).

Omgedraaid

Dit is een van de belangrijkste bijdragen die de charismatische vernieuwing kan leveren – en deels al heeft geleverd – aan het leven van de Kerk. Eeuwenlang lag de nadruk zozeer op moraliteit, op plicht, op wat te doen om eeuwig leven te verwerven, dat het de relatie heeft omgedraaid en plicht vóór de gave heeft geplaatst. Op die manier werd genade het gevolg van onze goede werken in plaats van de oorzaak.

Omwenteling in de hele Kerk

De charismatische vernieuwing, om precies te zijn de doop in de Geest, bewerkte in mij deze Copernicaanse omwenteling. Daarom ben ik er

heilig van overtuigd dat het ook deze omwenteling kan bewerken in de hele Kerk. Van deze omwenteling hangt het af of het mogelijk is de post-christelijke wereld te her-evangeliseren. Geloof bloeit op in de context van het *kerygma**, niet in de context van de *didachè*, dat wil zeggen, niet in de context van theologie, apologetiek en moraliteit. Deze zaken zijn nodig voor de 'vorming' van geloof en het tot de volmaaktheid van de liefde brengen, maar ze zijn niet in staat geloof op te wekken.

In tegenstelling tot elke andere religie begint Christendom niet bij het vertellen aan mensen wat ze moeten doen om zichzelf te redden; het begint met hun te vertellen wat God in Christus heeft gedaan om hen te redden. Het is de religie van genade.

Deugden verwerven, geen moralisme

Er is geen gevaar dat men hierdoor tot 'quiëtisme'** vervalt en de plicht vergeet om deugden te verwerven. De Schrift en de ervaring leren ons iets anders: het duidelijkste teken van de aanwezigheid van de Geest van Christus is niet de aanwezigheid van charisma's, maar de 'vrucht van de Geest'***. De Charismatische Vernieuwing moet veeleer op haar hoede zijn voor een ander gevaar, waarop de heilige Paulus de Galaten terecht wees: *Ge zijt begonnen met de Geest, wilt ge nu eindigen met het vlees?* (Galaten 3,3) - de terugkeer naar het oude wetticisme en moralisme dat het exacte tegendeel zou zijn van waar 'vernieuwing' naar verwijst. Er is natuurlijk ook nog een tegenovergesteld gevaar om 'je vrijheid te misbruiken als een voorwendsel voor de zelfzucht' (Galaten 5,13), maar dat gevaar is gemakkelijker te herkennen.

Voetnoten van de redactie:

**kerygma* = Verkondiging, proclamatie van het goede nieuws van redding door Jezus.

***quiëtisme* is een zo passief en zo begeerteloos mogelijke houding tegenover de werkelijkheid, een mystiek-contemplatief opgaan in God.

***Galaten 5,22-23

Deel 4

EEN LEVEN VOLGENS DE WET VAN DE GEEST

We baseren ons op de heilige Paulus, om preciezer te zijn op zijn brief aan de Romeinen, want daar behandelt hij haast systematisch de elementen die daar deel van uitmaken.

Het nieuwe leven in de Geest is:

- Een leven geleefd 'volgens de Wet van de Geest'.
- Een leven als zonen en dochters van God.
- Een leven onder de heerschappij van Christus.

Pinksteren

Het nieuwe leven is allereerst een leven dat geleefd wordt 'door de wet van de Geest'.

Voor hen dus die in Christus Jezus zijn, bestaat er thans geen vonnis meer. De 'wet' van de Geest die in Christus Jezus het leven schenkt, heeft u vrijgemaakt van de wet van de zonde en de dood (Romeinen 8,1-2).

We kunnen de zinsnede 'wet van de Geest' pas begrijpen als we beginnen met de gebeurtenis van Pinksteren.

Twee interpretaties

In het Oude Testament waren er twee fundamentele interpretaties van het feest van Pinksteren. In het begin was Pinksteren het oogstfeest, het wekenfeest (zie Numeri 28,26vv), waarbij de mensen aan God hun eerste vruchten offerden (zie Exodus 23,16; Deuteronomium 16,9vv). Maar later, en zeker in Jezus' tijd, werd het feest verrijkt met een nieuwe betekenis. Het was het feest waarbij de gave van de wet op de berg Sinaï werd herdacht en het verbond dat God met zijn volk sloot - het feest dat de gebeurtenissen in Exodus 19-20 herdacht.

Een tekst uit de huidige Hebreeuwse liturgie voor Pinksteren (*Sjavoet*) zegt: "Deze dag van het wekenfeest is de tijd van de gave van onze Thora."

Lucas' beschrijving

Het lijkt erop dat de heilige Lucas met opzet de neerdaling van de Heilige Geest beschrijft met tekenen die Gods verschijning (theofanie) op de Sinaï kenmerkten. Hij gebruikt in feite

beelden die de aardbeving en het vuur in herinnering brengen. De liturgie van de Kerk bevestigt deze interpretatie, omdat Exodus 19 deel uitmaakt van de lezingen in de pinkstervigilie.

Wat zegt deze parallelle benadering ons over ons Pinksteren? Met andere woorden: wat betekent het dat de Heilige Geest neerdaalde op de Kerk op dezelfde dag dat Israël de gave van de wet en het verbond herdacht?

Na 50 dagen

De heilige Augustinus vroeg zich dit al af en gaf het volgende antwoord. Vijftig dagen na het offer van het lam in Egypte schreef de vinger Gods op de berg Sinaï Gods wetten in stenen tafels, en hier, vijftig dagen na het offer van Christus, het ware Lam Gods, schreef de vinger Gods, de Heilige Geest, zijn wet. Maar deze keer gebeurde dat niet op stenen tafels, maar op tafels van vlees, in mensenharten.*

Deze interpretatie is zelf gebaseerd op Paulus' stellingname, die de gemeenschap van het nieuwe verbond definieert als *een brief van Christus met onze hulp opgesteld, niet met inkt geschreven maar met de Geest van de levende God, niet op stenen tafelen maar geprent in de harten van levende mensen* (2 Korintiërs 3,3). De profetieën van Jeremia en Ezechiël over het nieuwe verbond worden opeens begrijpelijk. *Dit is het nieuwe verbond dat Ik in de toekomst met Israël sluit— godsspraak van de HEER: Ik schrijf mijn Wet in hun binnenste, Ik grif die in hun hart* (Jeremia 31,33). Het gebeurt niet langer op stenen tafels, maar in harten; niet langer een uitwendige wet, maar een inwendige wet.

Vermogen om lief te hebben

Wat is de precieze werking van deze wet van de Geest? En op wat voor manier kan het een 'wet' worden genoemd? De wet werkt door middel van liefde! De nieuwe wet wordt door Jezus 'het nieuwe gebod' (Johannes 13,34) genoemd. De Geest heeft de nieuwe wet in onze harten geschreven, ze vervullend met liefde: *Gods liefde is in ons hart uitgestort door de heilige Geest die ons werd geschonken* (Romeinen 5,5). Zoals de heilige Thomas ons uitlegde, is deze liefde de liefde waarmee God

ons liefheeft en die ons tegelijkertijd in staat stelt Hem lief te hebben en om onze naaste lief te hebben. Het is een nieuw vermogen om lief te hebben.

Aangetrokken door wat je liefhebt

Er zijn twee manieren om een persoon iets te laten doen, of juist niet te laten doen: door *dwang* of door *aantrekking*. De uiterlijke wet brengt de persoon in beweging op de eerste manier, door dwang en door dreiging met straf. Liefde brengt hem op de tweede manier in beweging, door aantrekking. Mensen worden aangetrokken door wat ze liefhebben, zonder dat ze onderworpen hoeven te worden aan uitwendige beperkingen. Het christelijke leven wordt geleefd door aantrekking, niet door dwang, door liefde, niet door angst.

*See St. Augustine, On The Spirit and the Letter, chapter 28 [XVI], ed. Philip Schaff (No p.: CreateSpace Publishing, 2015), p. 53; Sermo Mai 158, 4 (PLS 2 525).

In het volgende deel gaat het over:

- Een leven als zonen en dochters van God
- Een leven onder de heerschappij van Christus

Deel 5

ZONEN EN DOCHTERS VAN GOD ONDER CHRISTUS' HEERSCHAPPIJ

Kenmerken van gedoopt zijn in de Geest

De doop in de Heilige Geest en het nieuwe leven in de Geest zijn de essentie van charismatische vernieuwing. Dat nieuwe christelijke leven wordt volgens pater Raniero Cantalamessa ten eerste gekenmerkt door de *Wet van de Geest*. 'Het christelijke leven wordt geleefd door aantrekking, niet door dwang, door liefde, niet door angst' (zie deel 4). Nu het tweede en derde kenmerk: het is een leven als zonen en dochters van God onder Christus' heerschappij.

Redactie

Een leven als zonen en dochters van God

Als tweede is het nieuwe leven in de Geest het leven van zonen en dochters van God. De apostel vervolgt zijn betoog: *Allen die zich laten leiden door de Geest van God, zijn kinderen van God. De geest die gij ontvangen hebt, is er niet een van slaafsheid, die u*

opnieuw vrees zou aanjagen. Gij hebt een geest van kindschap ontvangen, die ons doet uitroepen: Abba, Vader! De Geest zelf bevestigt het getuigenis van onze geest, dat wij kinderen zijn van God (Romeinen 8,14-16). Dit is de centrale idee van de boodschap van Jezus en van het hele Nieuwe Testament. Dankzij de doop die ons op Christus geënt heeft, zijn we in de Zoon kinderen geworden.

Existentiële bewustwording

Wat is het nieuwe dat de charismatische vernieuwing hierin kan brengen? Iets heel belangrijks, namelijk de ontdekking en existentiële bewustwording van het vaderschap van God, die meer dan één persoon tot tranen toe bewoog bij de doop in de Geest. *Wettelijk* gezien zijn we zijn kinderen door de doop, maar we *ervaren* dat we zijn kinderen worden door de doorgaande werking van de Heilige Geest in onze levens. Een gevoel van verbondenheid wordt geboren. In plaats van een *meester*, wordt God een *vader*. Dat is het moment waarop een persoon met zijn hele hart voor de eerste keer uitroept: "Abba, mijn Vader!"

Dit is een van de meest voorkomende gevolgen van de doop in de Geest. Ik herinner me een oudere dame uit Milaan die de doop in Geest had ontvangen en daarna haar hele groep rondging en zei: "Ik voel me als een baby, ik voel me als een baby! Ik heb ontdekt dat God mijn papa is!" Gods vaderschap ervaren betekent zijn oneindige liefde en barmhartigheid ervaren.

... onder de heerschappij van Christus

Ten slotte is het nieuwe leven een leven onder de heerschappij van Christus. In Romeinen 10,9 schrijft de apostel: *Want als uw mond belijdt, dat Jezus de Heer is, en uw hart gelooft, dat God Hem van de doden heeft opgewekt, zult gij gered worden.*

En vlak daarna in dezelfde brief zegt hij: *Niemand van ons leeft voor zichzelf alleen, niemand sterft voor zichzelf alleen. Zolang wij leven, leven wij voor de Heer, en sterven wij, dan sterven wij voor de Heer: of wij leven of sterven, Hem behoren wij toe. Daarvoor is Christus gestorven en weer levend geworden: om Heer te zijn over doden en levenden.* (Romeinen 14,7-9)

Als je je realiseert wie Jezus is, is dat het werk van de Heilige Geest: *Niemand kan zeggen*

'Jezus is Heer', tenzij door de Heilige Geest! (1 Korintiërs 12,3).

Duidelijkste gave

Bij mijn doop in de Geest was de duidelijkste gave die ik ontving de ontdekking van de heerschappij van Christus. Tot dan toe was ik een geleerde in Christologie. Ik gaf les en schreef boeken over oude christologische doctrines. De Geest bekeerde mij van Christologie tot Christus. Het beroerde mij intens, toen ik in juli 1977 in het stadion van Kansas City 40.000 gelovigen van verschillende denominaties hoorde zingen: "Hij is Heer, Hij is Heer. Hij is verrezen uit de doden. Hij is Heer. Elke knie zal zich buigen, elke tong belijden, dat Jezus is de Heer" [nr. 3 in *Zing een nieuw lied*].

Ik bekeek de charismatische vernieuwing op dat moment nog als een buitenstaander, maar dit lied had kosmische resonanties, omdat het naar voren bracht wat speelt in de hemel, op aarde en onder de aarde.

Persoonlijke keuze

Wat precies maakt de verkondiging van Jezus als Heer zo onderscheidend en beslissend? Dat is dat als je dit verkondigt, je niet alleen je geloof belijdt, maar ook een *persoonlijke keuze* maakt. Wie dit belijdt, besluit over de zin van zijn of haar leven. Alsof je zegt: "U bent mijn Heer, ik onderwerp mij aan U en ik erken U uit vrije wil als mijn redder, mijn hoofd, mijn meester, degene die alle recht op mij heeft. Vol vreugde geef ik de teugels van mijn leven aan U over."

De titel Adonai, Heer

Deze schitterende ontdekking van Jezus als Heer is in onze tijd misschien wel de geweldigste genade die God aan de Kerk door de Vernieuwing heeft gegeven. In het begin verhield de verkondiging van Jezus als Heer (*Kyrios*) zich tot evangelisatie als de ploegschaar tot de ploeg: het mes dat de grond eerst openbreekt en de ploeg in staat stelt een voor in de grond te maken. Helaas trad er een verandering op met betrekking tot dit woord bij de overgang van de Joodse invloedssfeer naar de Griekse invloedssfeer. In de Joodse wereld was de titel *Adonai*, Heer, op zichzelf voldoende om Jezus' godheid te verkondigen. Het was precies deze titel die Petrus gebruikte om Jezus Christus te verkondigen op de dag van Pinksteren: *Voor heel het huis van Israël*

moet dus onomstotelijk vaststaan, dat God Hem en Heer en Christus heeft gemaakt, die Jezus, die gij gekruisigd hebt" (Handelingen 2,36).

Groot verschil

Deze titel voldeed niet langer toen de prediking de heidenen bereikte. Te beginnen met de Romeinse keizer waren er velen die zichzelf 'Heer' noemden. De apostel schrijft het met droefheid: "Hoewel er vele goden en vele heren zijn, toch is er *voor ons* maar één Heer, Jezus Christus (vergelijk 1 Korintiërs 8,5-6). Al in de derde eeuw werd de titel 'Heer' niet langer kerygmatisch opgevat: het werd als de juiste titel beschouwd die gebruikt moest worden door iemand die zich nog op het niveau van 'dienaar' bevond, en uit angst. En deze titel stond op een lager plan dan de titel van Meester, waarvan het gebruik paste bij een 'leerling' en een vriend [4]. Mensen bleven natuurlijk over Jezus spreken als "Heer", maar het werd een titel als alle andere, zelfs vaker onderdeel van de volledige naam van Christus: "Onze Heer Jezus Christus." Maar het maakt een groot verschil uit of je zegt: "Onze Heer Jezus Christus" of: "Jezus Christus is onze Heer!" (met uitroepetekens).

Levende werkelijkheid in de Geest

Waarin bestaat de inhoudelijke sprong die de Heilige Geest ons wil laten maken in ons begrip van Christus? Die ligt in het feit dat de verkondiging van Christus als Heer de deur is die leidt naar kennis van de verrezen en levende Christus! Niet het personage van Christus, maar de persoon van Christus. Hij is niet langer een verzameling van stellingen en dogma's (die een reactie zijn op bepaalde ketterijen), niet langer gewoon een onderwerp

van aanbidding en herinnering, maar een levende werkelijkheid in de Geest. Het verschil tussen deze levende Jezus en de Jezus van de boeken en geleerde discussies over Hem is het verschil tussen de echte lucht en een lucht getekend op papier. Als we willen dat de nieuwe evangelisatie niet blijft hangen in wensdromen, dan moeten we de ploegschaar opnieuw voor de ploeg plaatsen, het *kerygma* vóór de *parenensis*, de verkondiging vóór het onderricht.

Deze gedeelde ervaring van de Heerschappij van Christus heeft de grootste invloed op de eenheid tussen christenen, net zoals we nu hier bij ons zien gebeuren. Een van de belangrijkste prioriteiten van CHARIS, volgens de richtlijnen van de Heilige Vader, is juist deze eenheid onder alle gelovigen in Christus op alle mogelijke manieren bevorderen, in wederzijds respect voor elkaars identiteit.

[4] Origen, Commentary on the Gospel according to John, 1, 31 (Pinkerinton, OH: Beloved Publishing, 2014), pp. 31-32; (SCh 120, p. 158).

Tot zover deel 5 van de lezing van Raniero Cantalamessa bij de start van CHARIS op 8 juni 2019 in Rome.

Vertaling

Door Mark Borst vertaald vanuit de Engelse vertaling, 0457uk op www.stucom.nl.

Italiaans origineel: www.charis.international

Titel en kopjes zijn van de redactie.

4 november 2020:

Deel 6 en volgende komen in tijdschrift Bouwen aan de Nieuwe Aarde 2020-5 en in 2021. Zie www.kcv-net.nl/bouwen-aan-de-nieuwe-aarde

Bron: <https://www.charis.international/en/the-catholic-charismatic-renewal-a-current-of-grace-for-the-whole-church/>

Deze lezing werd uitgesproken in de *Paus Paulus VI Hal* in het Vaticaan bij gelegenheid van de officiële start van CHARIS als nieuwe service van het Vaticaan aan charismatische vernieuwing. Zie www.charis.international en www.kcv-net.nl/kcv/historie/6-9-juni-2019-charis-start

Meer teksten vanuit dezelfde bijeenkomst op www.stucom.nl:

[0458](#) Paus Franciscus over CHARIS, de nieuwe dienstverlening voor charismatische vernieuwing. Toespraak tot leiders.

[0456uk](#) Pope Francis homily on Holy Spirit June 9th 2019

Dit is document 0457 op www.stucom.nl.